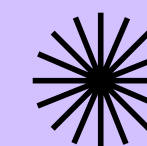
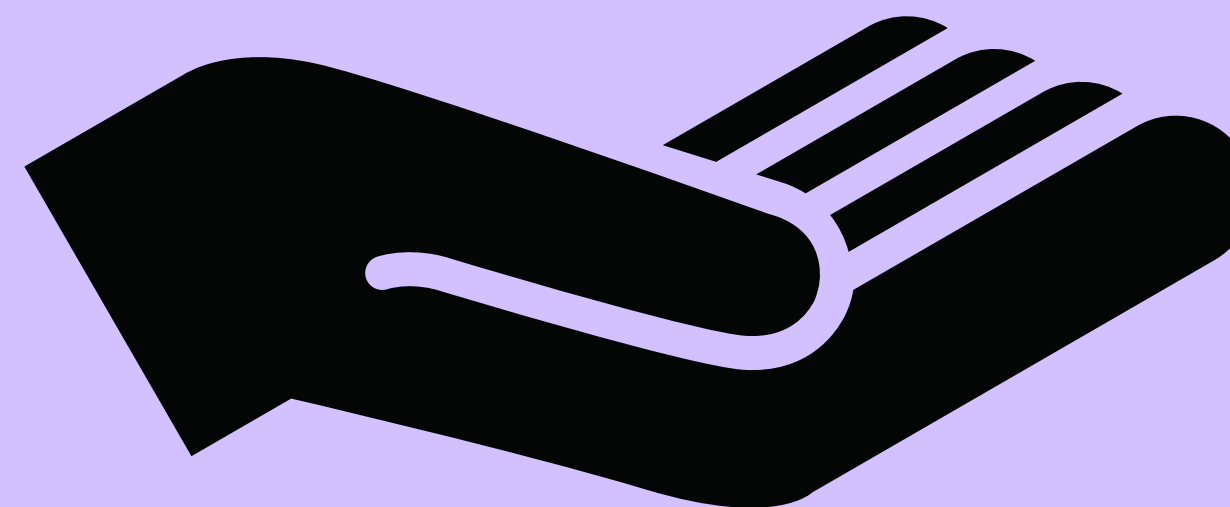
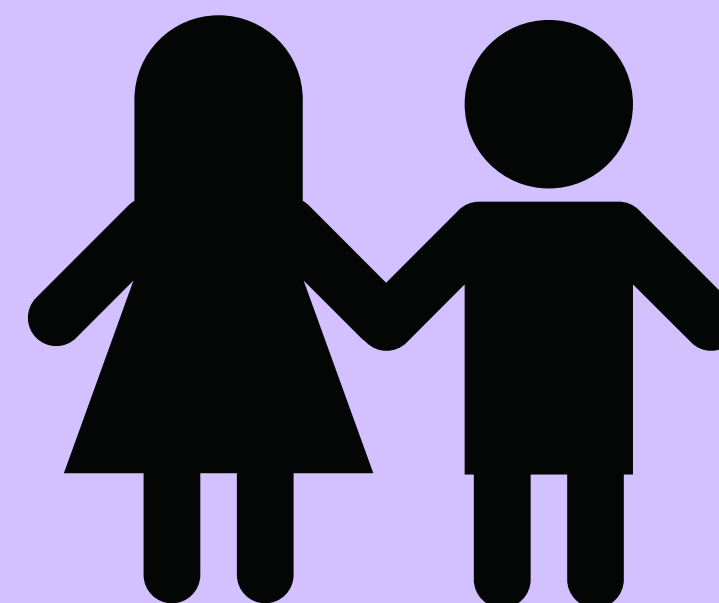

Dingusių žmonių šeimų
paramos centras

Vaikų dingimo/ bėgimo iš namų problemos sprendimas: Vaikų dingimo prevencija, intervencija ir parama

Missing
Children
Europe

☎ 116 000

SUSIPAŽINKIME
Prisistatykite ir pasidalinkite
**kaip susiduriate su dingusių/
bėgančių iš namų vaikų**
problematika

Programa

Prisistatymai, organizacijos pristatymas, apklausa

Teorinė dalis, modelio pristatymas

Praktinė užduotis ir jos aptarimas

Vaikų dingimo priežastys ir galimi pavojai

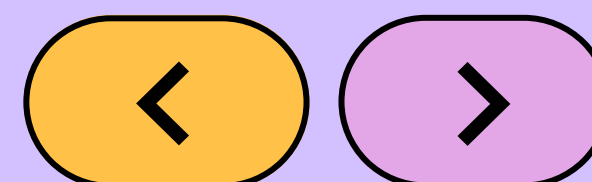
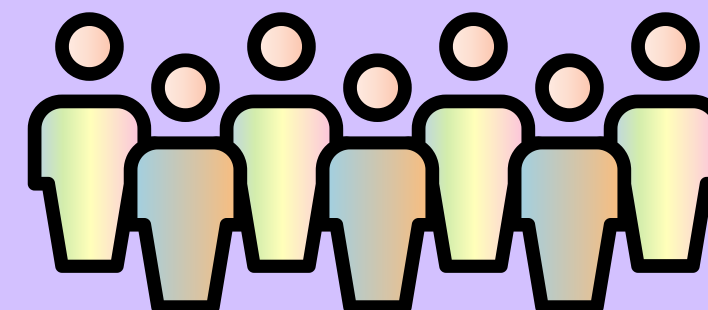
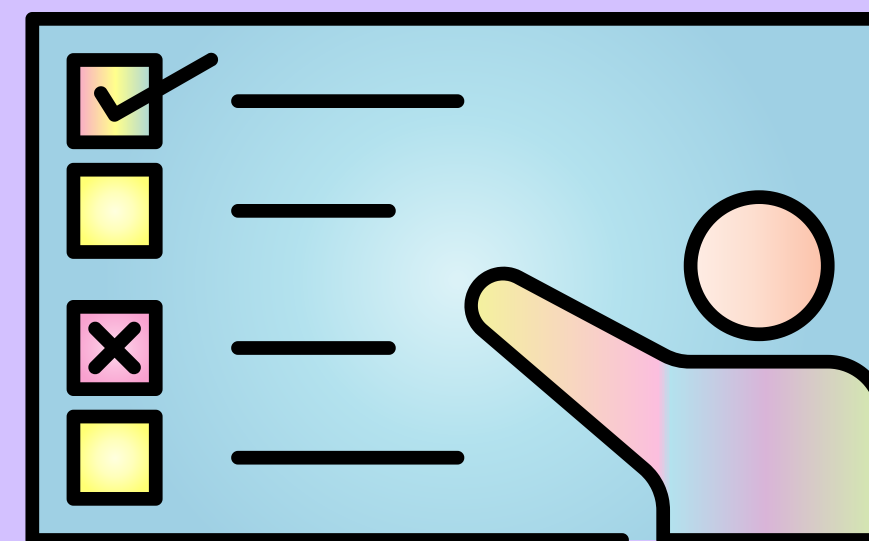
11:30 – 12:00 Kavos pertrauka

Vaizdinės medžiagos peržiūra

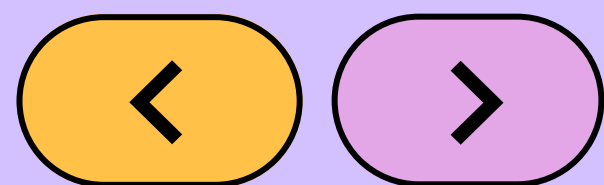
Praktinė užduotis

Rekomendacijos, prevencija ir intervencija

Mokymų uždarymas

Dingusių žmonių šeimų paramos centras

Pagalba dingus žmogui	Pagalba dingus vaikui
Pagalba nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems vaikams ir jų šeimų nariams	Pagalba nusikaltimų aukoms
Pagalba nuo prekybos žmonėmis nukentėjusiems	Prevencinės veiklos
Pagalba skyrybas išgyvenančioms šeimoms 	Dalyvavimas įvairiose Valstybės komisijose

**Europoje kasmet dingsta apie milijoną vaikų.
Linija 116 000 kas dvi tris minutes pranešama apie vaiko dingimą.**

Skulptūra "Mama...!" prie Lietuvos vaikų ir jaunimo centro Vilniuje

Apklausa

SAVOKOS

Dingęs vaikas – tai vaikas, kurio tėvai, įstatyminiai atstovai, nežino jo buvimo vietos, nes jis pabėgo, buvo pagrobtas, vieno iš tėvų neteisėtai išvežtas, dingo iš globos institucijos, pabėgėlių priėmimo centro, pasiklydo ar dėl kitokių nežinomų priežasčių jo buvimo vieta nežinoma.

Pabėgęs vaikas – tai vaikas, kuris pasišalino iš savo gyvenamosios vietos be įstatyminio atstovo žinios ir kurio buvimo vieta nežinoma.

Pagrobtas vaikas – tai vaikas, kurį iš vaikų įstaigos arba asmens, pas kurį vaikas teisėtai gyveno, pagrobė tretieji asmenys arba tėvas, motina ar artimas giminaitis, su kuriuo vaikas negyveno. Neteisėtai vieno iš tėvų išvežtas ir (ar) laikomas vaikas – tai vaikas, kurį vienas iš tėvų, paprastai tas, su kuriuo vaikas gyvena, išveža į kitą valstybę ir laiko be antrojo, turinčio globos teises, sutikimo.

Pasiklydęs, dėl susižeidimo ar kitos priežasties dingęs vaikas – tai vaikas, kuris dingsta be jokios akivaizdžios priežasties arba susižeidžia ir todėl randamas ne iš karto arba kurio dingimo priežastis neaiški.

Dingęs nelydimas nepilnametis užsienietis – tai nepilnametis, kuris atvyksta į Lietuvos Respubliką be tėvų ar kitų teisėtų atstovų, arba kuris, atvykęs į Lietuvos Respubliką, lieka be jų tol, kol teisėti asmenys pradeda juo veiksmingai rūpintis, taip pat dingęs ar pabėgęs iš Pabėgėlių priėmimo centro.

Teisinė bazė

Baudžiamasis kodeksas

Baudžiamojo proceso kodeksas

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas

Dėl Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo

Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas

Vidaus reikalų ministerija: Prekyba žmonėmis ir jos prevencija

Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus pažyma dėl pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patiriantiems vaikams ir jų šeimoms

Dėl Rekomendacijų mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo ir veiksmų, įtariant galimą smurtą artimoje aplinkoje patvirtinimo

SAM: Smurto prieš vaikus diagnostikos metodinės rekomendacijos

Nuo 2015 m. dingusių asmenų paiešką vykdo teritoriniai policijos komisariatai.

Paieška organizuojama pagal asmens dingimo vietą, o užsienyje dingusio - pagal deklaruotą gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

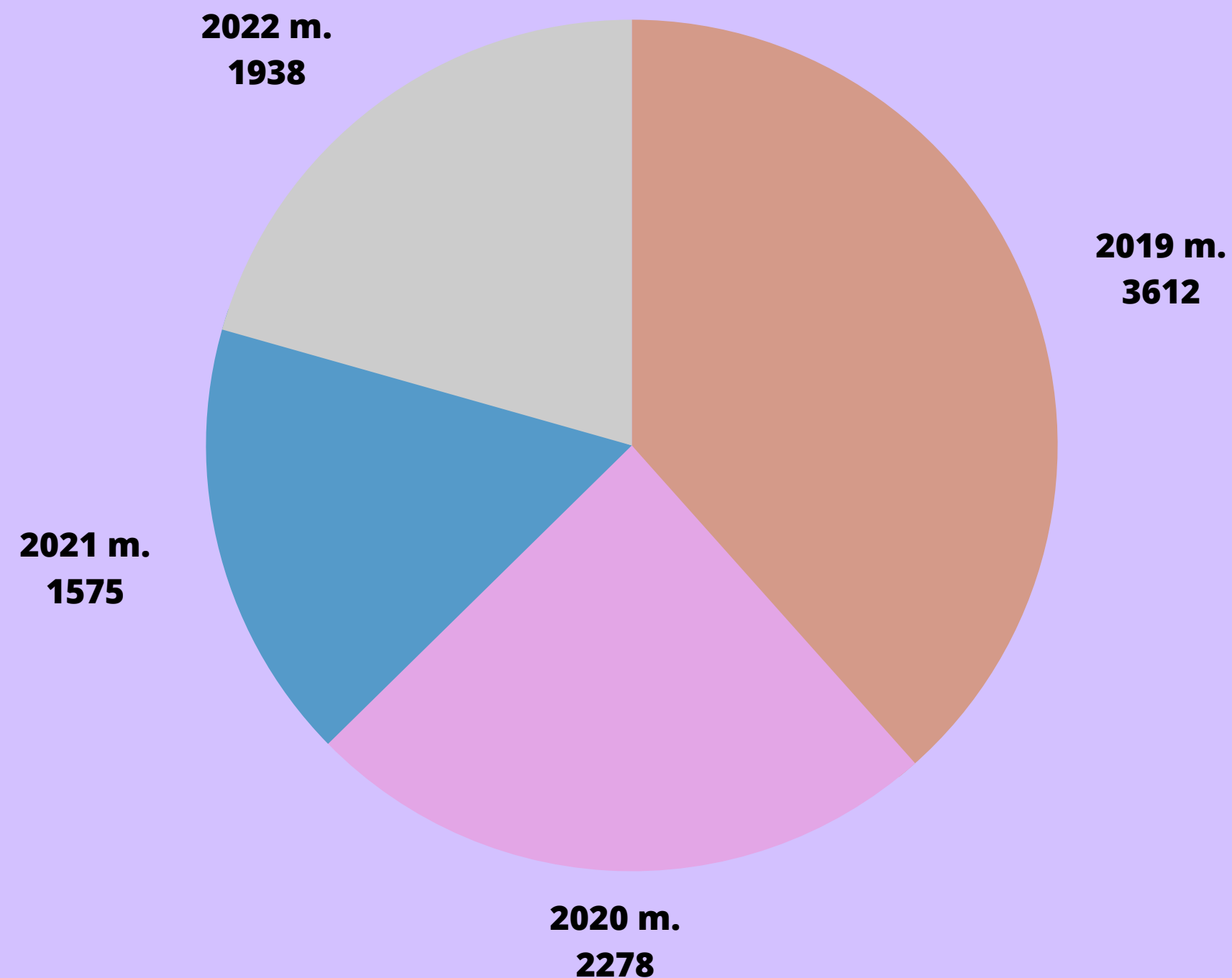
- Paieškos paskelbimas – nedelsiant.**
- Paieška vykdoma ikiteisminio tyrimo byloje.**
- Atsižvelgiant į dingimo aplinkybes, paieška gali būti pavedama vykdyti kriminalinės policijos specializuotam padaliniui.**
- Papildomų pajėgų (tarnybų) pasitelkimas.**
- Vaiko teisių apsaugos tarnybų informavimas.**

Dingusio asmens (vaiko) paieška trunka 7 metus, nepavykus rasti byla uždaroma.

Pagal CK 2.28 straipsnio 1 punktą Fizinį asmenį teismas gali pripažinti nežinia kur esančiu, jeigu jo gyvenamojoje vietoje vienerius metus nėra duomenų, kur jis yra.

Pagal CK 2.31 straipsnio 1 punktą Fizinis asmuo gali būti teismo tvarka paskelbiamas mirusiu, jeigu jo gyvenamojoje vietoje trejus metus nėra duomenų apie jo buvimo vietą, o jeigu jis dingo be žinios tokiomis aplinkybėmis, kurios sudarė mirties grėsmę arba duoda pagrindą spėti jį žuvus dėl nelaimingo atsitikimo, – jeigu apie asmenį nėra duomenų šešis mėnesius.

Statistika Lietuvoje

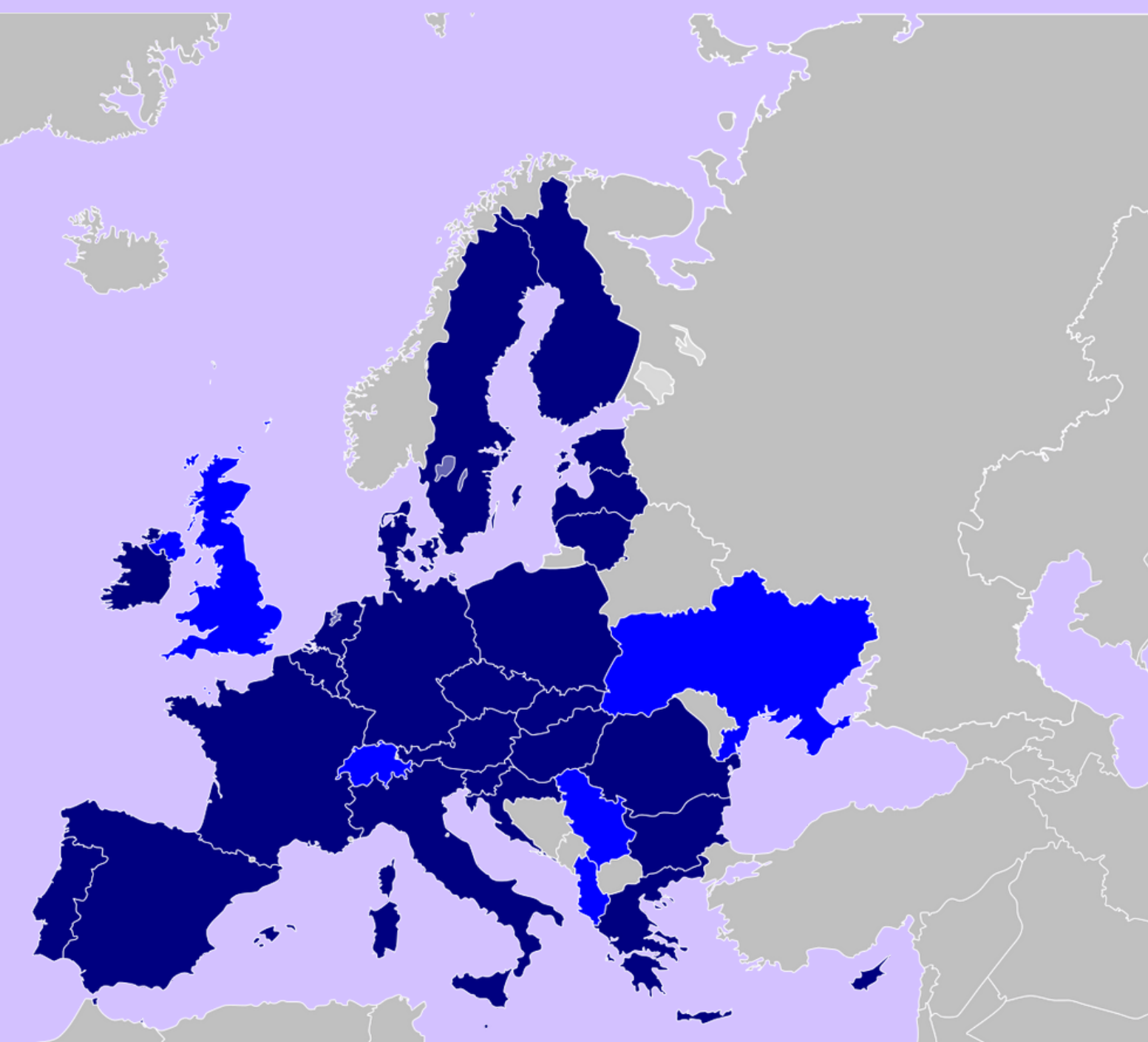
Lietuvoje 2011 m. iš visų paskelbtų dingusių be žinios vaikų paieškų, net 78 proc. sudarė paieškos, paskelbtos dėl iš specialiųjų auklėjimo ir globos pabėgusių vaikų, 2012 m., 81 proc., 2013 m., 81 proc., 2014 m., 84 proc., 2015 m., 89 proc., 2016 m. 90 proc., 2017 m., 92 proc., 2018 m., 93 proc., 2019 m., 96 proc., 2020 m., 95 proc.,

**32 Europos šalys administruojančios 116 000
karštąją pagalbos liniją dėl dingusių vaikų**

**Per metus visoje Europoje gaunama apie 2
milijonus skambučių**

**Apie 700 000 atvejų, kuriems teikiama
pagalba**

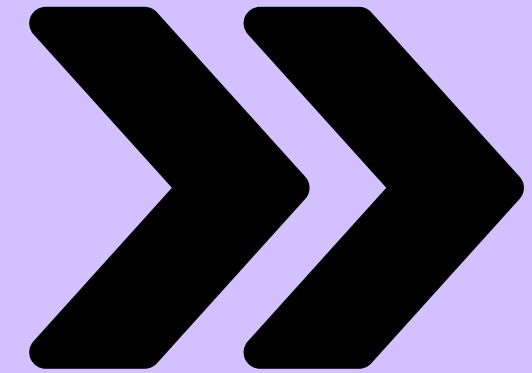
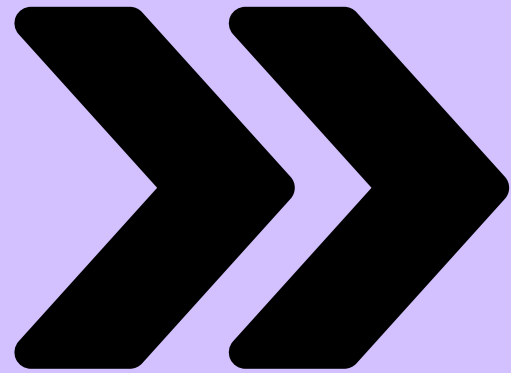

Karštoji 116 000 pagalbos linija dingus vaikui

2014 m. vasario 1 d. 116 000 pradėjo veikti visoje LR teritorijoje, visuose telefono ryšio tinkluose, nemokamai, 24/7

116 000 karštosios pagalbos linijos dėl dingusių vaikų modelis Lietuvoje

Skambutis į 116 000

Atsiliepia 112 operatorius

Dingus vaikui registruojamas dingimas, paskelbiama paieška ir besikreipiančiam pageidaujant sujungiama su 116 000 atvejo vadybininkais

Pagreidaujant konsultacijos/ emocinės paramos ir kt., iš karto sujungiama su 116 000 atvejo vadybininkais

☎ 116 000

Teikiamos paslaugos

Konsultacijos

Emocinė parama

**Bendradarbiavimas
tarptautinėje paieškoje**

Praktinė užduotis

Grupinis darbas

Užduotis:

Išanalizuokite atvejus, nustatydami: kokios vaiko pabėgimo iš namų priežastys, veiksmai pabėgus vaikui ir nurodykite pagalbos teikimo vaikui ir jo šeimai modelį

Pagrindinė problema kovojant su bėgimo iš namų problema yra klaidingas šio reiškinio suvokimas kaip elgesio problemos ir mintis, kad pabėgę vaikai "dingsta savo noru";

Šis terminas paneigia reiškinio sudėtingumą ir pobūdį;

Ankstesni tyrimai rodo, kad pabėgimas dažnai yra vienos ar daugiau nepalankių vaikystės patirčių vaiko gyvenime simptomas.

Bėgimas iš namų dažnai būna vieno ar kelių vaiko gyvenime patirtų nepalankių vaikystės išgyvenimų simptomas.

Vaikai dažniausiai bėga dėl problemų namuose, o patirtų problemų sąrašo viršuje - įvairių formų smurtas, konfliktai, prievarta ir nepriežiūra.

Mūsų išvados taip pat rodo, kad pabėgę vaikai patiria daugiau smurto, palyginti su kitomis dingusių vaikų kategorijomis.

Tiriant bėgimo motyvus išryškėjo dvi pagrindinės trajektorijos.
Šios trajektorijos yra bėgimas nuo ko nors ir bėgimas ko nors link.

Vaikai, priklausantys "bėgimo nuo kažko" trajektorijai, tai įvardija kaip būdą atsiriboti nuo sudėtingos situacijos ir bandymą atkreipti dėmesį į problemą tikintis, kad tai paskatins pokyčius.

Tuo tarpu "bėgimo link kažko" trajektorijai priklausantys vaikai dažnai įvardija savo norą priartėti prie asmens ar situacijos, kuri atrodo labiau pageidautina nei dabartinė. Kai kurie iš jų išreiškia troškimą įgalinti ir trokšta savarankiškesnio gyvenimo būdo.

Vaikų, gyvenančių globos namuose pabėgusių iš globos įstaigų procentas, yra didesnis nei pabėgusių iš namų, ir jie priskiriami vienai iš didžiausios rizikos jaunuolių grupių, kuriai būdinga didesnė tikimybė pabėgti ir kuriai sunku gauti pagalbą.

Dažniausios globos namuose gyvenančių vaikų bėgimo priežastys yra noras vėl grįžti į šeimą arba pas ką nors artimą, taip pat problemos, susijusios su konfliktais ir globos namų kokybe.

Šia trajektorija einantys jaunuoliai išreiškė nuomonę, kad pabėgimas yra būdas parodyti savo kančią ir nepasitenkinimą, o ne priemonė pabėgti visiems laikams.

**Galimos
vaikų
dingimo/
bėgimo iš
namų
priežastys**

Patyčios

Smurtas

**Seksualinis priekabiavimas/ seksualinis
smurtas elektroninėje erdvėje**

Prekyba žmonėmis

Skyrybos/ šeimos dinamikos pokyčiai

Patyčios

Patyčios – įvairus elgesys, kai vaikai žemina, skaudina vieni kitus. Tai gali būti kabinėjimasis, pravardžiavimas, erzinimas, stumdymas, mušimas, pinigų atiminėjimas, kuprinės, sąsiuvinių ar kitų daiktų atiminėjimas, apkalbinėjimas, ignoravimas, gąsdinimas, piktu, erzinančių SMS žinučių ar elektroninių laiškų siuntinėjimas.

Kartais patyčios gali atrodyti panašios į draugų pajuokavimus ar draugiškus patraukimus per dantį. Tačiau patyčios nėra humoro forma! Kai juokaujama, linksma būna abiem žmonėms, o tyčiojantis linksma tik vienam vaikui – kitas tuo metu jaučiasi labai įskaudintas.

Dėl bėgimo iš namų įtakos gali turėti bendraamžių įtaka.

Atlikus tyrimą Europiniu mastu (apklausus karštosios linijos 116 000 administratorius), kokio pobūdžio problemas namuose dažniausiai patiria pabėgę vaikai, šią informaciją registravusios karštosios linijos pirmiausia nurodė fizinį ar emocinį smurtą namuose.

Po to sekė konfliktai ir įtampa, nepriežiūra ir kitų formų smurtas.

Kitos problemos namuose, įvardytos kaip priežastys, dėl kurių vaikai pabėgo, yra šeimos dinamikos pokyčiai, kurie gali būti susiję su artimo žmogaus mirtimi, išsiskyrimu, šeimos pokyčiais arba naujo brolio ar sesers gimimu.

Autoritarinis tėvų auklėjimo stilius ir tėvų piktnaudžiavimas narkotikais ir (arba) alkoholiu užbaigė šias grupes.

Smurtas

Tiesioginis smurtas prieš vaikus:

- **Fizinis (taikomos fizinės bausmės)**
- **Psichologinis/ emocinis**
- **Seksualinis**
- **Nepriežiūra**

Vaikas kaip smurto liudytojas, kai vienas ar daugiau šeimų narių patiria SAA:

- **Fizinis**
- **Psichologinis/ emocinis**
- **Seksualinis**
- **Nepriežiūra**
- **Ekonominis**

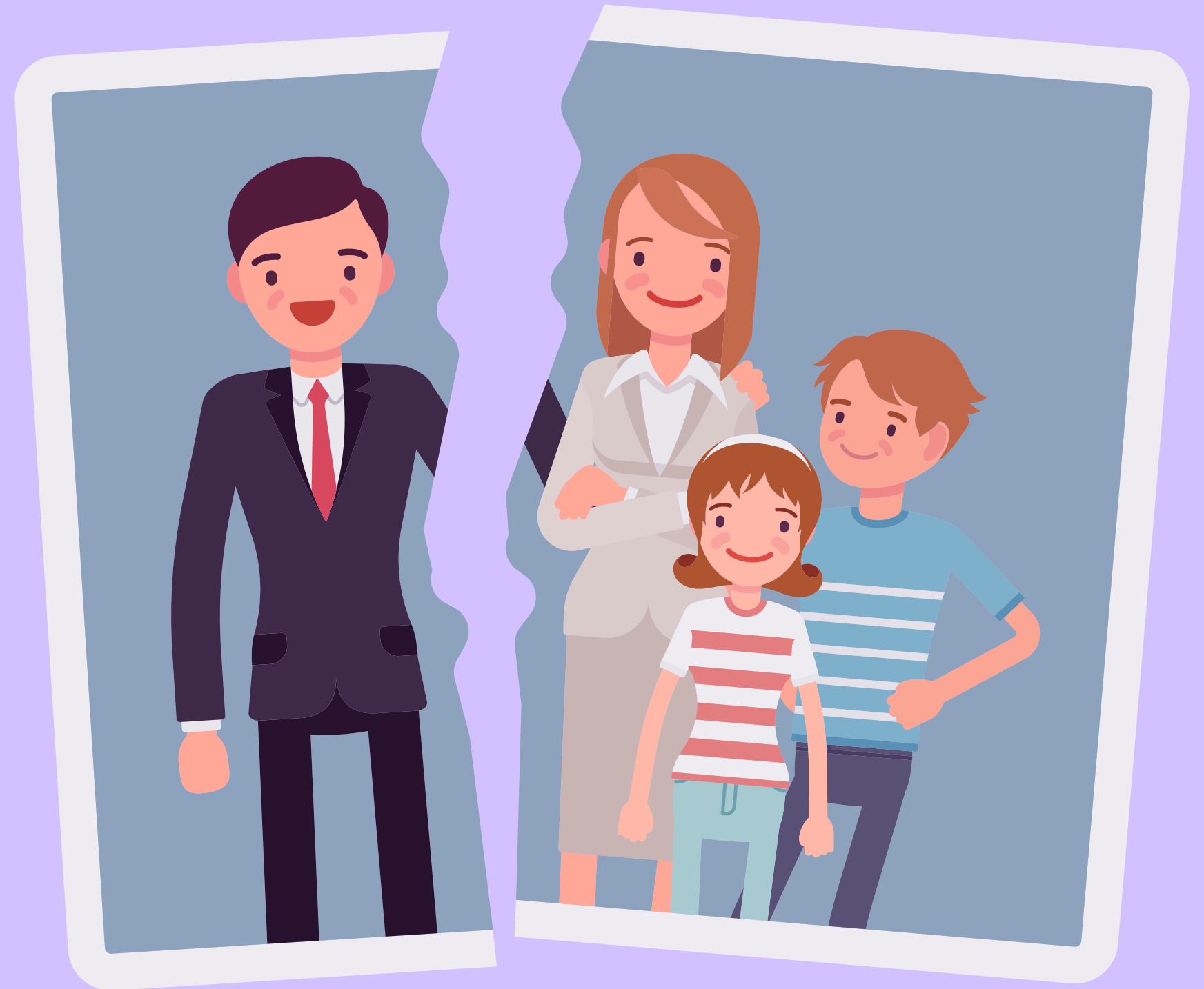

Šeimos dinamikos pokyčiai

Tėvų skyrybos

Netektis

Naujas šeimos narys

ŠEIMOS TILTAI

Pagalba
skyrybas išgyvenantiems tėvams

centras2@missing.lt
+370 670 52725

Pagalba sprendžiant konfliktus

Pagalba besiskiriantiems ir (ar) skyriumi gyvenantiems vaiko tėvams sprendžiant konfliktus, ieškant konstruktyvių sprendimų, susitarimų: vedamos derybos, kurių tikslas, kad šalys pasiektų taikų, abiem šalims priimtina sprendimą.

Bendradarbiavimo skyrybų metodas veiksmingas skyrybų ginčų sprendimo būdas, ypač poroms, kurios nori išsaugoti teigiamus santykius ir sumažinti skyrybų poveikį vaikams.

Derybos vedamos kontaktiniu būdu, galima ir nuotoliniu būdu, individualiai įvertinus situaciją.

Paslaugos teikiamos pirmadienį – penktadienį 08:00 – 20:00, šeštadieniais 12:00 – 16:00.

Dailės terapija

Dailės terapijos užsiėmimai, kurie vedami vaikui/ams ir vienam iš tėvų, su kuriuo gyvenama skyriumi, kurių tikslas **atkurti ir stiprinti ryšius**.

Vaikui draugiška aplinka

Neutrali erdvė, kurioje vaikai galės bendrauti su besiskiriančiais ar skyriumi gyvenančiais tėvais, esant poreikiui dalyvaujant socialiniam darbuotojui ir (ar) psichologui.

Paslauga prieinama pirmadienį – penktadienį 08:00-20:00 ir savaitgaliais nuo 10:00 – 16:00. (Kalvarijų g. 125, Vilnius)

Psichologinė pagalba vaikams

Skirta padėti **vaikams išreikšti savo jausmus**, emocijas, susidoroti su šeimos dinamikos pokyčiais ir juos priimti, stiprinti vaikų psichologinę būseną. Konsultacijos teikiamos kontaktiniu būdu ir esant poreikiui nuotoliniu būdu.

Psichologinės konsultacijos tėvams

Vaiko tėvų konsultavimas dėl skyrybų poveikio vaikui, jo poreikių, jausmų ir emocijų atliepimo skyrybų metu:

1. Psichologo grupinės konsultacijos skirtos didinti tėvų sąmoningumą apie skyrybų poveikį vaikui, ugdyti tėvų galimybes padėti vaikui išgyventi skyrybas, bei atskleisti abiejų tėvų dalyvavimo vaiko gyvenime svarbą (kontaktiniu būdu). Individualios konsultacijos skirtos stiprinti tėvų, išgyvenančių skyrybas, psichinę sveikatą. (Nuotoliniu būdu ir kontaktu)

2. Bendro vaikų auklėjimo plano sudarymas – svarbus žingsnis tėvams, kurie skiriasi ir (ar) yra išsiskyre. Tai neoficialus dokumentas, kuriame nurodoma kaip tėvai dalins atsakomybę už vaikų auklėjimą, leidimą kartu ir kt.

Paslaugos prieinamos pirmadienį – penktadienį 08:00-20:00 ir savaitgaliais nuo 10:00 – 16:00. (Kalvarijų g. 125, Vilnius)

Autoritarinis tėvų auklėjimo stilius

Nepagrįstas bausmių taikymas

Bausmės už blogus pažymius

Nepagrįstas elgesys ir kt.

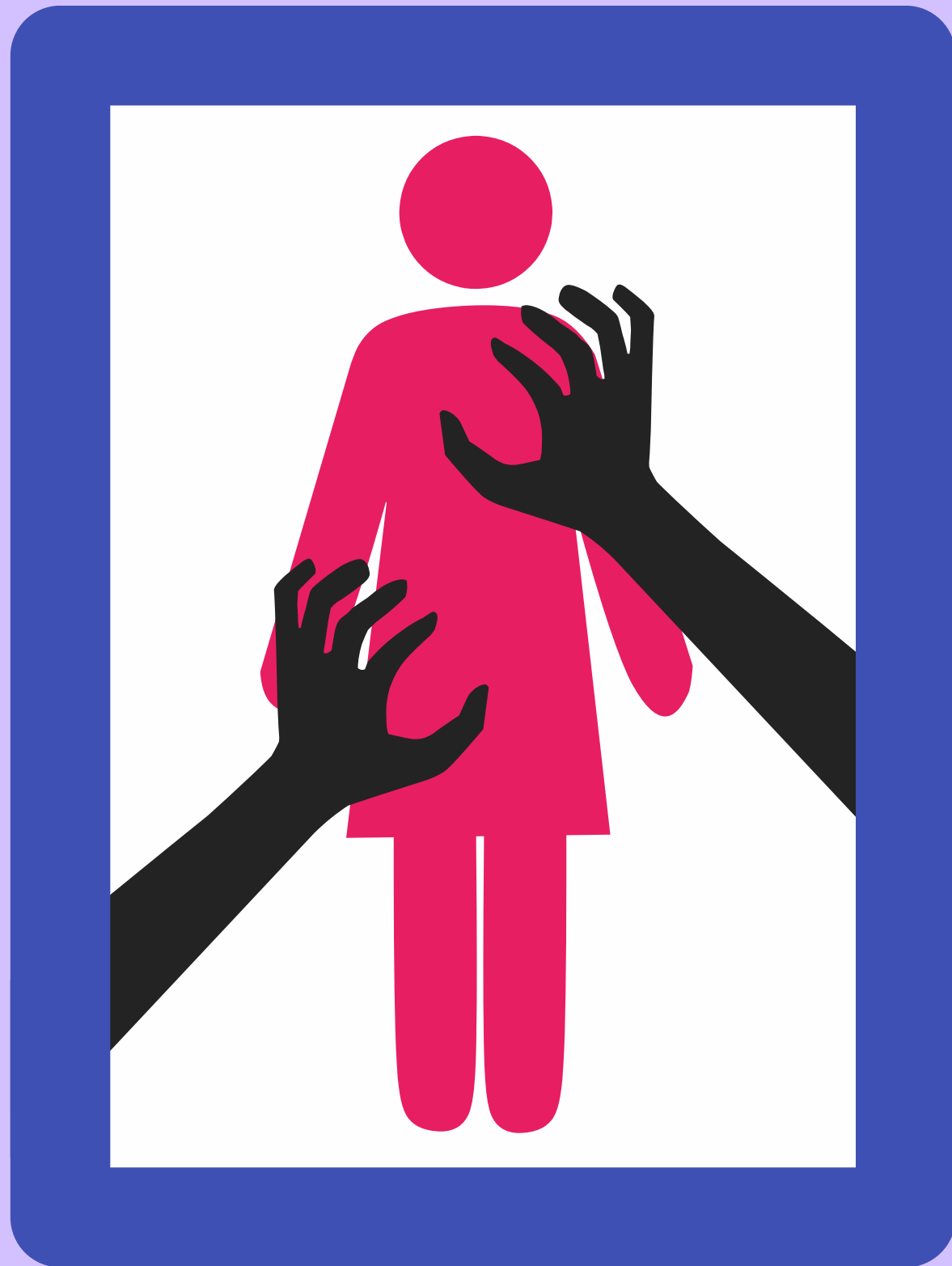

**Tėvų
piknaudžiavimas
narkotikais ar
alkoholiniais
gėrimais**

**SEKSUALINIS
SMURTAS/
PRIEKABIAVIMAS
ELEKTRONINĖJE
ERDVĖJE**

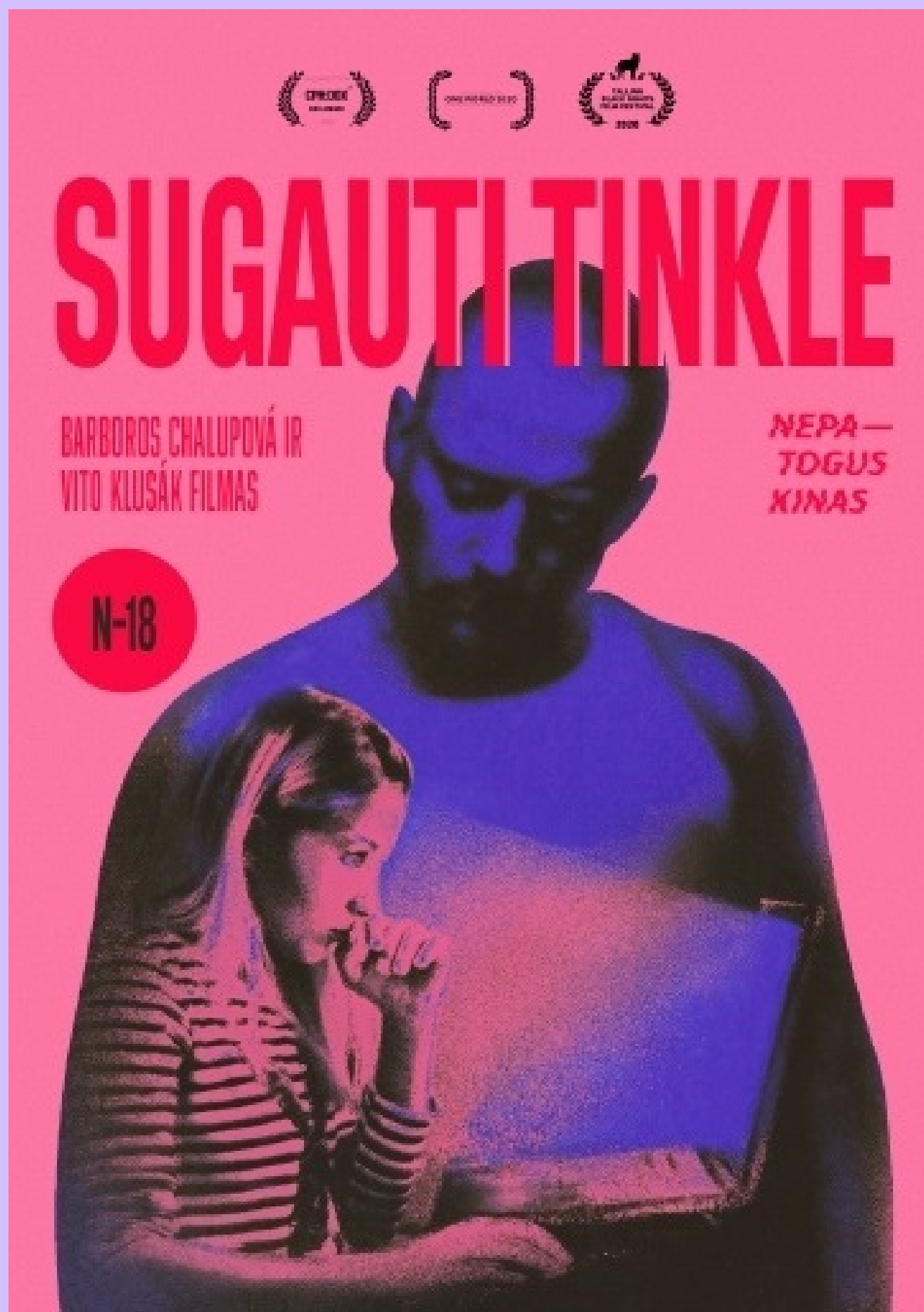

Moksliniais tyrimais įrodyta, kad vaikai ir jaunuoliai 50 proc. laiko praleidžia leisdami laiką elektroninėje erdvėje.

70 iš 100 visiškai nepažįsta žmonių su kuriais bendrauja online.

National Centre for missing and exploited centre 2022 m. Kibernetinės linijos ataskaitos duomenimis Lietuvoje užfiksuoti 16 609 vaikų pornografinio turinio platinimo atvejai.

Online grobuonys naudojasi vaikų ir jaunimo pažeidžiamumu, priklausomumu tai išviliodami seksualinio turinio medžiagą bei galimai šantažuodami siekdami gauti naudos.

Čekų filmo kūrybinė komanda pasamdo tris pilnametes merginas internete suvaidinti 12 metų mergaites. Praėjus vos dešimčiai dienų nuo jų paskyrų sukūrimo pažinčių tinklalapiuose, merginos sulaukia pustučio tūkstančio vartotojų žinučių: jų prašoma prieš kamerą nusirengti arba gyvai susitikti. Lydimą psichologų ir teisėsaugos filmavimo komanda fiksuoja ne tik anonimines žinutes, bet ir gyvus susitikimus su vyrais, viliojančiais mergaites į spąstus.

Viso filmo esmė – eksperimentas, kuriame trys jaunai atrodančios suaugusios aktorės 10 dienų praleido dirbtinai sukurtuose vaikų kambariuose kino studijoje. Socialiniuose tinkluose joms buvo sukurtos anketas, kurias naudodamos jos bendravo su susidomėjusiais vyrais. Su merginomis susiekė 2458 interneto vartotojai. Filmavimas tęsėsi net ir po 10 dienų studijoje – aktorės ir toliau bendravo su jas kalbinančiais vyrais artimiausius kelis mėnesius. Didžioji dalis jų siekė ne tik susipažinti. Buvo filmuojami asmeniniai merginų susitikimai su priekabautojais, taip pat ir darbuotojų akistata su vienu iš jų.

1. Filmo ištraukos peržiūra
2. Darbas grupėse.

Trukmė: 15 min.

Po filmo peržiūros, sužymėkite lape keturis ženklus (pliusas +, minusas -, Klaustukas ? ir šauktukas !)

Aprašyti, ką filme pamatėte teigiamo, šviesaus.

+

Kas buvo nauja, kuriuos filmo momentus laikote stipriausiais, paveikiausiais.

!

Pažvelgkite kritiškiau ir užrašykite sunkius filmo momentus, neigiamas emocijas keliančius aspektus.

-

?

Užrašyti filmo peržiūros metu ar po jos kilusius klausimus.

Ką daryti vaikui pasipasakojus, kad patyrė seksualinį smurtą elektroninėje erdvėje

Išklaustyti nepertraukiant

Neteisti

Atjausti

Suteikti emocinę paramą ir psichologinę pagalbą

Kreiptis į policiją

Stebėti situaciją

Prekyba žmonėmis

- Prekyba žmonėmis – tai neteisėta veika, šiurkščiai pažeidžianti prigimtines žmogaus teises. Šiuo nusikaltimu pažeidžiama ne tik asmens laisvė, bet ir beveik visos teisinėje valstybėje įtvirtintos žmogaus teisės ir laisvės. Prekyba žmonėmis yra vykdoma nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu.
- Šiuolaikiniame pasaulyje egzistuoja daugybė prekybos žmonėmis formų ir jų vis daugėja. Neretai įvairios išnaudojimo formos būna taip susiliejusios ir persipynusios, kad sunku jas tiksliai identifikuoti.

**Rekomendacijos kaip
pagerinti prevenciją ir
reagavimą į bėgančius
vaikus**

Vaikų karštosios linijos ir pagalbos linijos teikia svarbią paramą bėgantiems iš namų vaikams ir jų šeimoms. Europoje didelė dalis skambučių apie pabėgusius vaikus buvo užregistruoti kaip prevenciniai skambučiai, o tai reiškia, kad vaikų karštosios linijos ir pagalbos telefono linijos gali atlikti svarbų vaidmenį skirtingose pabėgusių vaikų laiko trajektorijose.

Dingusių vaikų karštosiomis linijomis galima gauti didelę investicijų į prevenciją grąžą. Reikia atlikti daugiau tyrimų, kaip jos galėtų užtikrinti veiksmingesnę prevenciją ir geriau pasiekti vaikus.

Nors vidutinis bėgančių iš namų vaikų amžius yra 15 metų, problemos, su kuriomis susiduria vaikai ir dėl kurių jie pabėga, greičiausiai prasideda daug anksčiau, o jauniausi bėgantys iš namų vaikai yra jaunesni nei 10 metų.

Prevenција turėtų prasidėti anksti, daugiausia dėmesio skiriant pradinį klasių ir vidurinės mokyklos mokiniams.

Ankstyvoji prevencija turėtų padėti geriau nustatyti ankstyvąją nepalankią vaikystės patirtį, kurią vaikai gali patirti namuose, taip pat taikyti tikslines paramos šeimai intervencines priemones nustatytai rizikai sumažinti.

Mokyklos yra svarbi informuotumo didinimo ir rizikos nustatymo erdvė, tačiau rekomenduojama, kad visi suaugusieji, dirbantys su vaikais, turėtų būti geriau pasirengę atpažinti neigiamą patirtį ir į ją reaguoti

Yra įrodymų, kad daugelyje šalių apie pabėgimo atvejus pranešama nepakankamai.

Siekiant sumažinti bėgimo iš namų stigmą, pagerinti pranešimų apie bėgimo atvejus skaičių ir susidaryti tikslesnį vaizdą apie bėgimo iš namų atvejų skaičių visoje Europoje, būtina didinti informuotumą apie vaikų patirtas traumas, galimas priežastys ir bėgimo iš namų sąsajas.

Be to, reikia didinti informuotumą, kad būtų geriau informuojama apie riziką ir neigiamą patirtį, su kuria bėgantys susiduria visuose bėgimo etapuose - prieš bėgimą, jo metu ir po jo, kad būtų geriau suprantama, jog rizika didėja, kuo ilgiau vaikas yra dingęs, ir kad būtų užkirstas kelias nepakankamam bėgančių iš namų vaikų rizikos įvertinimui dėl klaidingo įsitikinimo, kad jie negali tapti išnaudojimo ir prievartos aukomis.

Kiekvienas iš tėvų turėtų žinoti, kaip nedelsiant pranešti apie pabėgusį vaiką ir kaip tai padaryti. Turėtų būti rengiami seminarai globėjams ir kitiems su vaikais dirbantiems suaugusiesiems, kad jie geriau žinotų, kada ir kaip pranešti apie pabėgusį vaiką, o teisėsaugos institucijos turėtų būti apmokytos rimtai vertinti kiekvieną pabėgimo epizodą ir nedelsiant reaguoti.

Atviras klausimas atvejo vadybininkams ir socialiniams darbuotojams kurie dirba su šeimomis.

Koks darbo modelis yra taikomas šiuo metu dirbant su šeima kai vaikas yra dingęs/ pabėgęs iš namų? Iš koks modelis taikomas kai vaikas grįžta namo?

Kaip manote koks yra mokyklos vaidmuo ir koks jis turėtų būti?

Didelis pakartotinių pabėgimų dažnumas rodo, kad vaikai dažnai grįžta į tą pačią situaciją be papildomų pagalbos priemonių, todėl pirminė problema lieka neišspręsta. Pasikartojantys pabėgimo epizodai dažnai trunka ilgiau, o tai didina riziką.

Turėtų būti parengti specialūs protokolai, kuriais būtų užtikrinta, kad kartu su tėvais ir pedagogais laiku (t. y. dingimo metu) būtų gerai pasirengta grįžimui namo, kad jis būtų teigiamas.

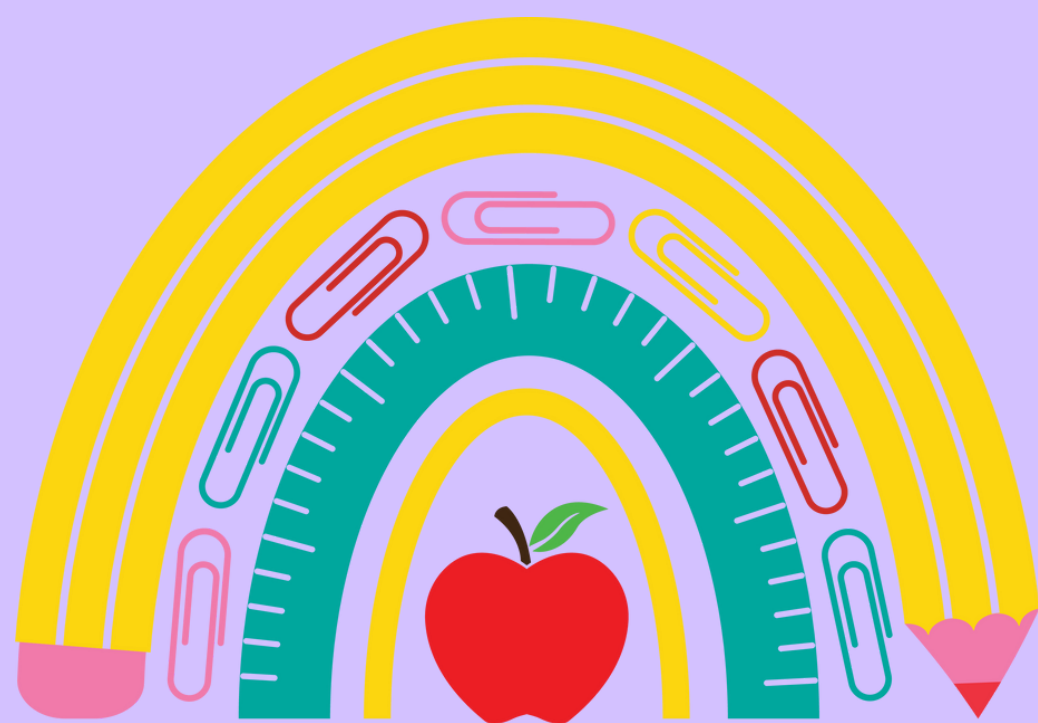
Siekiant sumažinti pakartotinių pabėgimo atvejų skaičių, turėtų būti parengti teisės aktais nustatyti protokolai, užtikrinantys, kad po pabėgimo atvejo vaikams ir šeimoms būtų suteikta tinkama pagalba. Tokie protokolai turėtų apimti rizikos ir poreikių vertinimą, kad būtų galima imtis tikslinės intervencijos, nepriklausomo asmens atliekamus pokalbius dėl grįžimo namo ir tolesnes procedūras visais atvejais, neatsižvelgiant į grįžimo kelią.

Reikia ištirti, kaip geriau remti ilgalaikius atvejus ir kaip geriau pasiekti ir paremti bėglius, kol jie yra toli nuo namų, suteikiant jiems informaciją apie išteklius, patikimus žmones ir vietas, į kurias jie gali kreiptis.

Viena svarbiausia priežasčių, dėl kurios vaikai gali pabėgti, yra problemos mokykloje, įskaitant patyčias, bendraamžių spaudimą ir kitas psichikos sveikatos problemas.

Pagrindinės rekomendacijos, kaip spręsti šią problemą, yra veiksminga kovos su patyčiomis politika ir mokyklose taikyti kontekstinį apsaugos metodą, bei bendradarbiauti su dingusio pabėgusio iš namų vaiko tėvais ir su šeima dirbančiais socialiniais darbuotojais, atvejo vadybininkais ir kitais su šeima dirbančiais specialistais.

. Tai reiškia, kad intervencijos (prevencinės ar ne) turėtų būti vykdomos kartu su visomis vaiko gyvenimo sritimis (mokyklomis, bendruomenėmis, bendraamžiais) ir visose jose. Norint taikyti kontekstinį apsaugos požiūrį, reikia, kad visi specialistai, dirbantys įvairiuose vaiko gyvenimo sektoriuose, taptų svarbia apsaugos praktikos dalimi, o ne tik tie, kurie dalyvauja paramos šeimai darbe.

Siekiant mažinti stigmą ir didinti jautrumą LGBTQ+ klausimais, reikia didinti informuotumą ir rengti mokymus atitinkamiems specialistams.

Vis dėlto reikia daugiau tyrimų, kad geriau suprastume LGBTQ+ bėgančių vaikų trajektoriją ir galėtume teikti tikslingesnę ir veiksmingesnę paramą.

Tikslinėse grupėse dalyvavę jaunuoliai ir tyrimo grupė pateikė

šias rekomendacijas:

Dėl prevencijos ir paramos intervencijų

- Į prevencijos programas ir intervencines priemones įtraukti jaunuolius, kurie turi pabėgimo patirties. Šie jaunų žmonių apibrėžti "gyvenimo ekspertai" skatina pabėgusius vaikus dalytis savo patirtimi ir padėti kitiems vaikams, atsidūrusiems panašioje sudėtingoje situacijoje. Ši rekomendacija glaudžiai susijusi su rekomendacija kurti bendraamžių grupes ir bendraamžių mentorius, kuriuos bėgantiems vaikams skirtų patys bėgantys vaikai. (Centras dalyvauja 2 Europos komisijose finansuojamose projektuose, kuriuose siekiama atlikti tyrimus remiantis jaunuolių patirtimi)**
- Investicijos į prevencinį darbą, kuris turi būti pradedamas nuo ankstyvo amžiaus, kad vaikai galėtų sukaupti "priemonių rinkinį".**

- **informuotumo didinimo kampanijų, skirtų tėvams, rengimas.**
- **tarpininkavimo bėgantiems vaikams ir jų tėvams ar globėjams paslaugos.**
- **Siekiant užkirsti kelią pabėgimui iš namų, primygtinai rekomenduojama gerinti vaikų, kuriems gresia pavojus patirti neigiamą vaikystės patirtį arba kurie ją patiria, atpažinimą.**
- **gerinti specialistų darbą tarp įvairių agentūrų, peržiūrint taikomų procedūrų trukmę ir įtraukiant viešąjį transportą bei kitas bendruomenės tarnybas į įvairių agentūrų atsaką.**
- **Saugių erdvių, į kurias gali kreiptis vaikai, kuriems gresia pavojus pabėgti, ir kurios gali būti alternatyva pabėgimui, kūrimas ir informuotumo didinimas. Tokios "prevencinės prieglaudos" suteikia vaikams galimybę gauti pagalbą naudojantis jų teikiamomis paslaugomis ir padeda sumažinti dingusių vaikų skaičių, nes vaikai gali saugiai būti "toli" nuo namų, o jų buvimo vieta yra žinoma**

☒ Naudojimas socialinės žiniasklaidos platformomis kuriant kūrybiškus pranešimus ir vaizdo įrašus, skirtus informacijai ir kampanijoms skleisti.

Grižimą po pabėgimo epizodo jaunuoliai įvardija kaip keblų momentą. Tiek moksliniai tyrimai, tiek geroji praktika rodo, kad šiame etape reikia tikslingesnės intervencijos. Ekspertai nustatė įvairius būdus, kaip padėti šeimoms grįžus pabėgusiam vaikui:

- Prieš grįžtant tėvams reikėtų padėti pasiruošti reaguoti ir pasveikinti vaiką. Reikėtų užduoti tokius klausimus: ką jie pasakys savo vaikui, kaip jie jautėsi, ką jie pasakys savo vaikui, kaip jie pasitiks vaiką grįžusį? Paruoškite tėvus peržiūrai, kuri leis jiems inicijuoti šeimos dinamikos pokyčius.**
- privaloma psichologinė pagalba grįžus jaunuoliui ir jo tėvams. Kroatijoje pagal socialinę paslaugą "Profesionalios pagalbos ir paramos priemonė" tėvams privaloma gauti profesionalią tėvystės pagalbą, jei jų vaikas pabėgo.**

- **Pagalba tėvams gerinant bendravimą ir geriau išreiškiant poreikius.**
- **tarpininkavimas tarp jaunuolio ir jo tėvų (globėjų). Pasak mūsų ekspertų, tarpininkas turi dalyvauti nuo pat pradžių ir teikti paramą. Tokia priemonė egzistuoja Austrijoje, kur jaunimo gerovės institucija privalo nedelsdama skirti tarpininką. Tai suteikia saugumo tinklą susijusiai šeimai. Šeimos situacija nedelsiant užfiksuojama, galima stebėti pokyčius ir galbūt juos nukreipti iš naujo. Ekspertų nuomone, kai kuriose šalyse šis metodas gali būti sunkiau įsivaizduojamas.**
- **Geresnė socialinių paslaugų ir bendradarbiavimo reakcija.**
- **Nuolatinė jaunuolio ir jo šeimos raidos stebėseną, pavyzdžiui, naudojant naujas technologijas arba telefonu. 116 000 dingusių vaikų karštųjų telefono linijų ir pagalbos vaikams linijų tinklas Europoje teikia nemokamą ir neatidėliotiną emocinę paramą, taip pat kitokio pobūdžio pagalbą 24 valandas per parą, 7 dienas per savaitę. Būtina nuosekliai didinti informuotumą, kad vaikai ir jų šeimos nariai žinotų apie karštąsias linijas ir jų teikiamas paslaugas.**
- **palaikyti ryšius su specialistais.**
- **Teikite pirmenybę pasitikėjimo, o ne bausmių ir autoriteto santykiams ir juos skatinkite.**

Jūsų klausimai